

KOSOVO SPECIALIST CHAMBERS
DHOMAT E SPECIALIZUARA TË KOSOVËS
SPECIJALIZOVANA VEÇA KOSOVA

Predmet: KSC-BC-2020-06

Rešava: Panel veća Apelacionog suda
sudija Mišel Pikar
sudija Kai Ambos
sudija Nina Jergensen

Sekretar: Fidelma Donlon

Datum: 30. april 2021.

Jezik originala: engleski

Stepen tajnosti: javno

Odluka po žalbi Kadrija Veseljija na odluku o privremenom puštanju na slobodu

Specijalizovano tužilaštvo:

Džek Smit

Branilac Hašima Tačija:

Dejvid Huper

Branilac Kadrija Veseljija:

Ben Emerson

Branilac Redžepa Seljimija:

Dejvid Jang

Branilac Jakupa Krasnićija:

Venkatešvari Alagendra

PANEL VEĆA APELACIONOG SUDA Specijalizovanih veća Kosova (u daljem tekstu: panel Apelacionog suda ili panel, odnosno Specijalizovana veća)¹ postupajući na osnovu člana 33(1)(c) Zakona o Specijalizovanim većima i Specijalizovanom tužilaštvu (u daljem tekstu: Zakon) i pravila 169 Pravilnika o postupku i dokazima (u daljem tekstu: Pravilnik), rešava „Zahtev odbrane za ulaganje žalbe na odluku po zahtevu Kadrija Veseljija za privremeno puštanje na slobodu“ (u daljem tekstu: žalba), podnesen 1. februara 2021,² u kojoj osporava „Odluku po zahtevu Kadrija Veseljija za privremeno puštanje na slobodu“ (u daljem tekstu: pobijana odluka).³ Specijalizovano tužilaštvo (u daljem tekstu: tužilaštvo) je u svom odgovoru od 11. februara 2021. izjavilo da žalbu treba u potpunosti odbaciti.⁴ Veselji je 16. februara 2021. podneo repliku.⁵

I. TOK POSTUPKA

1. Dana 5. novembra 2020, Veselji je uhapšen na osnovu naloga za hapšenje koji je izdao sudija za prethodni postupak,⁶ nakon što je protiv njega potvrđena optužnica.⁷

¹ F00002, Odluka o raspoređivanju sudija u panel Apelacionog suda, 4. februar 2021.

² F00001, Zahtev odbrane za ulaganje žalbe na „Odluku po zahtevu Kadrija Veseljija za privremeno puštanje na slobodu“, 1. februar 2021. (u daljem tekstu: žalba).

³ F00178, Odluka po zahtevu Kadrija Veseljija za privremeno puštanje na slobodu, 22. januar 2021. (u daljem tekstu: pobijana odluka).

⁴ F00003/RED, Javna redigovana verzija odgovora na žalbu odbrane g. Veseljija na odluku o pritvoru, 15. februar 2021. (originalna verzija podneta 11. februara 2021.) (u daljem tekstu: odgovor), stavovi 2, 54.

⁵ F00004, Replika odbrane na odgovor tužilaštva to zahtev g. Veseljija za privremeno puštanje na slobodu, 16. februar 2021. (poverljivo) (u daljem tekstu: replika).

⁶ F00027/RED, Javna redigovana verzija odluke po zahtevu za naloge za hapšenje i dovođenje, 26. oktobar 2020. (originalna verzija podneta 26. oktobra 2020); F00027/A03/RED, Javna redigovana verzija naloga za hapšenje Kadrija Veseljija, 5. novembar 2020. (originalna verzija podneta 26 oktobra 2020). V. takođe F00050, Obaveštenje o hapšenju Kadrija Veseljija prema pravilu 55(4), 5. novembar 2020. (strogo poverljivo i *ex parte*, stepen tajnosti promenjen je u „javno“ 20. novembra 2020).

⁷ F00026/RED, Javna redigovana verzija odluke o potvrđivanju optužnice protiv Hašima Tačija, Kadrija Veseljija, Redžepa Seljimija i Jakupa Krasnićija (u daljem tekstu: odluka o potvrđivanju optužnice), 30. novembar 2020, strogo poverljivo i *ex parte* (originalna verzija dostavljena je 26. oktobra 2020). Važeća optužnica dostavljena je 4. novembra 2020; v. F00045/A03, Dodatno redigovana optužnica, 4. novembar 2020. (strogo poverljivo i *ex parte*; 5. novembra 2020. stepen tajnosti promenjen je u „javno“) (u daljem tekstu: optužnica).

2. Dana 22. januara 2021, sudija za prethodni postupak doneo je pobijanu odluku u kojoj odbija Veseljijev zahtev za privremeno puštanje na slobodu zbog postojanja opasnosti da bi Veselji mogao pobeći, ometati tok postupka pred Specijalizovanim većima ili izvršiti nova krivična dela protiv onih koje smatra protivnicima Oslobodilačke vojske Kosova (u daljem tekstu: OVK), uključujući (potencijalne) svedoke.⁸ Sudija za prethodni postupak dalje je zaključio da bi privremeno puštanje na slobodu pod uslovima koje je predložio Veselji (u daljem tekstu: predloženi uslovi), kao alternativa puštanju na slobodu bez postavljanja ikakvih uslova, moglo na odgovarajući način smanjiti opasnost od bekstva, ali ne bi u dovoljnoj meri umanjilo opasnost od ometanja toka postupka pred Specijalizovanim većima ili opasnost od činjenja novih krivičnih dela.⁹ Sudija za prethodni postupak takođe je odbio zahtev odbrane za održavanje usmene rasprave.¹⁰

3. Veselji navodi da je u pobijanoj odluci sudija za prethodni postupak: (i) primenio netačan kriterijum za procenu opasnosti prema članu 41(6)(b) Zakona;¹¹ (ii) doneo pogrešne zaključke o proceni opasnosti prema članu 41(6)(b)(ii) Zakona;¹² (iii) pogrešio u proceni opasnosti prema članu 41(6)(b)(iii) Zakona;¹³ (iv) propustio da valjano razmotri očekivano trajanje pretpretresnog postupka;¹⁴ i (v) zatim pogrešio u proceni predloženih uslova.¹⁵ Veselji ne osporava zaključke u vezi sa opasnošću od bekstva zato što oni nisu bili odlučujući faktor za ishod njegovog zahteva za privremeno puštanje na slobodu.¹⁶

⁸ Pobijana odluka, stavovi 35, 49, 53-54.

⁹ Pobijana odluka, stavovi 58-60.

¹⁰ Pobijana odluka, stavovi 63-64.

¹¹ Žalba, stavovi 55-58.

¹² Žalba, stavovi 16-38, 48-54, 59-60.

¹³ Žalba, stavovi 16-38, 48-54, 59-60.

¹⁴ Žalba, stavovi 59-60.

¹⁵ Žalba, stavovi 39-47.

¹⁶ Žalba, stav 12.

II. KRITERIJUMI PREISPITIVANJA

4. Panel Apelacionog suda je prethodno odlučio da kriterijume za preispitivanje koji su, na osnovu člana 46(1) Zakona, merodavni za žalbe na presude primeni *mutatis mutandis* i na interlokutorne žalbe.¹⁷ Relevantni deo člana 46(1) Zakona predviđa sledeće osnove za podnošenje žalbi na presude:

- (i) greška u primeni prava koja presudu čini nevažećom;
- (ii) greška u utvrđivanju činjeničnog stanja koja je dovela do sudske greške; ili
- (iii) [...].

5. U pogledu grešaka u primeni prava, Zakon predviđa sledeće:

Kada panel Apelacionog suda utvrdi da je pretresni panel načinio pravnu grešku u donošenju presude usled primene pogrešnog pravnog standarda, panel Apelacionog suda navodi ispravan pravni standard i primenjuje ga na dokaze sadržane u sudskom spisu da bi utvrdio da li treba da potvrdi, donese ili ukine nalaz o krivici po žalbi. S druge strane, ako je pretresni panel dostupan i mogao bi to pitanje da reši na efikasniji način, panel Apelacionog suda može predmet da vrati pretresnom panelu na ponovno razmatranje nalaza i dokaza na osnovu ispravnog pravnog standarda.¹⁸

6. U pogledu činjeničnih grešaka, Zakon predviđa sledeće:

Prilikom razmatranja činjeničnih nalaza pretresnog panela, panel Apelacionog suda samo zamenjuje nalaze pretresnog panela svojim nalazima ako nijedan razuman procenitelj činjenica ne bi mogao da prihvati dokaze na koje se pretresni panel pozivao ili ako je ocena dokaza potpuno pogrešna.¹⁹

7. Ako je osporavana odluka diskrecionog karaktera, strana u postupku mora da pokaže da je nižestepeni panel nesumnjivo pogrešio utoliko što je: (i) odluku zasnovao

¹⁷ F00005, Odluka po žalbi Hisnija Gucatija o pitanjima u vezi sa hapšenjem i pritvorom, 9. decembar 2020, stavovi 4-14 (u daljem tekstu: odluka o žalbi Gucatija); F00005, Odluka po žalbi Nasima Haradinaja na odluku o preispitivanju pritvora, 9. februar 2021, javno, (u daljem tekstu: odluka o žalbi Haradinaja), stavovi 11-13.

¹⁸ Član 46(4) Zakona.

¹⁹ Član 46(5) Zakona.

na pogrešnom tumačenju merodavnog prava; (ii) odluku zasnovao na očigledno netačno utvrđenim činjenicama; ili što je (iii) odluka toliko nepravedna ili neosnovana da predstavlja zloupotrebu diskrecionog prava nižestepenog panela.²⁰ Panel Apelacionog suda takođe razmatra da li je nižestepeni panel prilikom donošenja svoje odluke uvažio spoljašnje ili irelevantne faktore, odnosno da li je zanemario ili u nedovoljnoj meri uzeo u obzir relevantne faktore.²¹

8. Panel Apelacionog suda podseća na to da, u skladu s članom 45(2) Zakona, strane imaju pravo da ulože interlokutornu žalbu na odluke ili naloge koji se odnose na pritvor.²²

III. DISKUSIJA

A. PRELIMINARNA PITANJA

9. Panel primećuje da Veselji još nije podneo javnu redigovanu verziju svoje replike. S obzirom na to da svi podnesci koji se dostavljaju Specijalizovanim većima moraju biti javni osim ako postoje izuzetni razlozi da se vode kao poverljivi, kao i da strane u postupku treba da dostave javne redigovane verzije svih podnesaka dostavljenih panelu,²³ panel nalaže Veseljiju da podnese javnu redigovanu verziju replike u roku od deset dana nakon od obaveštenja o ovoj odluci.

B. MERODAVNO PRAVO I OPŠTI ŽALBENI RAZLOZI

10. Panel najpre navodi odredbe člana 41(6) Zakona:

²⁰ Odluka o žalbi Gucatija, stav 14; odluka o žalbi Haradinaja, stav 14.

²¹ Ibid.

²² Član 45(2) Zakona.

²³ V. na primer., ICTR, *Prosecutor v. Nyiramasuhuko et al.*, ICTR-98-42-A, Decision on Prosecution's Motion for Summary Dismissal or Alternative Remedies, 5. juli 2013, stav 9; ICTR, *Ntawukulilyayo v. Prosecutor*, ICTR-05-82-A, Decision on Prosecution's Request for Public Filings, 15. april 2011, str. 1. V. takođe, KSC-BD-15, Uputstvo Sekretarijata za rad: spisi i podnesci pred Specijalizovanim većima Kosova, 17. maj 2019, članovi 38(1), 39(1).

Specijalizovana veća ili specijalizovani tužilac mogu da nalože hapšenje i pritvor lica samo onda kada:

- a. postoji osnovana sumnja da je lice izvršilo krivično delo iz nadležnosti Specijalizovanih veća; i
- b. postoje jasni osnovi da se smatra:
 - i. da postoji opasnost od bekstva;
 - ii. da će lice uništiti, sakriti, izmeniti ili krivotvoriti dokaze ili posebne okolnosti ukazuju na to da će ometati odvijanje krivičnog postupka uticanjem na svedoke, žrtve ili saučesnike; ili
 - iii. da ozbiljnost krivičnog dela, ili način ili okolnosti u kojima je ono izvršeno i lične karakteristike počinioca, ranije ponašanje, sredina i uslovi u kojima živi ili druge lične okolnosti ukazuju na opasnost da će lice ponoviti krivično delo, dovršiti pokušano krivično delo ili počiniti krivično delo koje je pokušalo da izvrši.

1. Kriterijum za procenu opasnosti prema članu 41(6)(b) Zakona (Žalbeni razlog 9)

(a) Izjašnjenja strana u postupku

11. Veselji tvrdi da je sudija za prethodni postupak primenio nedopustivo nizak opšti kriterijum, zasnovan na pukoj mogućnosti, da bi opravdao produženje pritvora prema članu 41(6)(b) Zakona.²⁴

12. Veselji konkretno iznosi da puka mogućnost da će se nešto desiti u budućnosti nije dovoljno da se opravda pritvor, kao i da je nemoguće isključiti sve eventualne opasnosti.²⁵ Veselji tvrdi da mora da postoji prilično visoka verovatnoća da će se navedena opasnost ostvariti i da se ona mora proceniti na osnovu dokaza koji se konkretno odnose na optuženog.²⁶ Veselji navodi da je sudija za prethodni postupak primenio kriterijum prema kome optuženi mora da ostane u pritvoru u slučaju da se

²⁴ Žalba, stavovi 55-58.

²⁵ Žalba, stav 56.

²⁶ Ibid.

opasnost ne može potpuno eliminisati. Veselji smatra da to nije u skladu s članom 5 Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLjP).²⁷

13. Tužilaštvo odgovara da je sudija za prethodni postupak ispravno zaključio da je prema članu 41(6)(b) Zakona kriterijum za ocenjivanje opasnosti postojanje “jasnih osnova da se veruje”, što podrazumeva prihvatanje mogućnosti, a ne neminovnosti, da se nešto dogodi u budućnosti.²⁸ Mišljenje tužilaštva je da ocena sudije za prethodni postupak pokazuje da je procenio verovatnoću da se opasnost ostvari.²⁹

(b) Ocena panela Apelacionog suda

14. Panel konstatuje da se u svakoj analizi radi određivanja pritvora mora početi od pretpostavke nevinosti.³⁰ Iz ovoga sledi, prvo, da se mera pritvora ne može olako produžavati. Drugo, teret dokazivanja neophodnosti pritvora leži na tužilaštvu.³¹ Što se tiče ovog drugog, postupak Specijalizovanih veća razlikuje se od postupka Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (u daljem tekstu: MKSJ).³²

²⁷ Žalba, stavovi 55-57.

²⁸ Odgovor, stavovi 13-18.

²⁹ Odgovor, stavovi 16-18.

³⁰ To je i prihvatio sudija za prethodni postupak, v. pobijanu odluku, stav 19.

³¹ To je takođe prihvatio sudija za prethodni postupak, v. pobijanu odluku, stav 20.

³² Na MKSJ-u je optuženi bio dužan da dokaže da je njegov zahtev za privremeno puštanje na slobodu opravdan, pa je u praksi kao merodavan kriterijum za dokazivanje usvojen princip “ocenjivanja verovatnoće”, prema kojem sudije moraju da se uvere da je verovatnoća da će se optuženi vratiti na suđenje veća od verovatnoće da neće, kao i da optuženi neće ugrožavati druge; v. MKSJ, Tužilac protiv Haradinaja i drugih, IT-04-84-AR65.1, Odluka o izmenjenim uslovima privremenog puštanja na slobodu Ramuša Haradinaja, 10. mart 2006, stav 41; MKSJ, Tužilac protiv Simića, IT-95-9-A, Odluka o zahtevu Blagoja Simića za privremeno puštanje na slobodu prema pravilu 65(I) na ograničeni period radi prisustvovanja parastosu preminulog oca, 21. oktobar 2004, stav 14. Sudska praksa MKSJ primenjuje se i na Međunarodnom rezidualnom mehanizmu za krivične sudove (u daljem tekstu: IRMCT). V. IRMCT, *Prosecutor v. Turinabo et al.*, MICT-18-116-PT, Decision on Dick Prudence Munyeshuli’s Motion for Provisional Release to the United States of America, 8. februar 2019, fusnota 16; IRMCT, *Prosecutor v. Turinabo et al.*, MICT-18-116-PT, Decision on Maximilien Turinabo’s Motion for Provisional Release, 29. mart 2019, stav 14.

15. Panel Apelacionog suda podseća na tekst člana 41(6)(b) Zakona: nalog za pritvaranje izdaje se jedino kad „postoje jasni osnovi da se veruje“ da će se bar jedna od navedenih opasnosti ostvariti.³³

16. Imajući u vidu specifično ustrojstvo Specijalizovanih veća i tekst člana 41(6)(b) Zakona, očigledno je da Specijalizovana veća nisu dužna da se pridržavaju standarda koje su uspostavili međunarodni krivični sudovi, mada mogu da se orijentišu prema njima. Panel napominje da se formulacija „ima osnova da se veruje“ koristi, na primer, u članu 58(1)(a) Rimskog statuta i u nekim nacionalnim zakonima o pritvoru pre suđenja,³⁴ i to često uz kvalifikativ „opravdano“ ili „dovoljno“. Formulacija „opravdani osnov“ može se tumačiti na različite načine, iako je uobičajena u više pravnih sistema. U svakom slučaju, smatra se da formulacija „opravdani osnov“ pretpostavlja objektivnu procenu. U tom smislu, taj kriterijum jeste niži od onog koji implicira formulacija iz člana 61(7) Rimskog statuta „[ima] dovoljno osnova da se smatra da je okrivljeni izvršio krivično delo za koje se tereti“, gde se taj kriterijum

³³ Panel napominje da prema članu 187 Zakona o krivičnom postupku Kosova (u daljem tekstu: ZKP Kosova), (Nalazi potrebni za sudski pritvor), sud može da naloži sudski pritvor protiv lica. Član 187(1.2.2.) ZKP Kosova glasi: „postoje razlozi za verovanje da će lice da uništi, sakrije, promeni ili falsifikuje dokaze krivičnog dela ili ako posebne okolnosti ukazuju da će da ometa tok krivičnog postupka uticanjem na svedoke, na oštećene ili na saučesnike“. Prvo, panel primećuje da se u članu 187(1.2.2.) ZKP Kosova, slično članu 41(6)(b)(ii) Zakona, navodi kriterijum „postoje razlozi za verovanje da će [lice] da uništi [...]“. Drugo, panel primećuje razlike u formulaciji između tri podtačke iz člana 187(1.2.) ZKP Kosova, u kojima se pominje „opasnost“ ([danger], član 187(1.2.1.)), „razlozi za verovanje da će [...]“ (član 187(1.2.2.)) i „ukazuju na opasnost“ ([risk], član 187(1.2.3.)). Panel smatra da se u ovom konkretnom kontekstu obe reči na engleskom ([danger, risk]), mogu shvatiti kao sinonimi. S tim u vezi, panel primećuje da se na Kosovu u sudskoj praksi procena opasnosti vrši kada se razmatraju uslovi iz člana 187(1.2.) ZKP Kosova i da, koliko god da su malobrojne sudske odluke o tom pitanju, nema naznaka da se, bez obzira na razlike u formulacijama u tri podtačke tog člana, u praksi primenjuju različiti kriterijumi. V. na primer, Kosovo, Ustavni sud, KI10/18, *Fahri Deqani, Constitutional review of Judgment Pml. No. 357/2017 of the Supreme Court of Kosovo of 22 December 2017*, Judgment, 21. oktobar 2019, stav 93 gde se pominje „opasnost da bi podnosilac zahteva mogao ponoviti krivično delo“. V. takođe Kosovo, Ustavni sud, KI63/17, *Lutfi Dervishi, Constitutional review of Judgment Pml. Kzz. 19/2017, of the Supreme Court of Kosovo, of 11 April 2017*, Resolution on Inadmissibility, 16. novembar 2017, stav 71 gde se upućuje na obrazloženje Vrhovnog suda [Judgment Pml. Kzz 19/2017] u kome se donose zaključci o „opasnosti od bekstva“; Kosovo, Vrhovni sud, Pml Kzz 59/2015, *BS*, Judgment, 16. mart 2015, stav 10 gde se upućuje na „opasnosti po članu 187 ZKP“.

³⁴ V. na primer Engleska i Vels, The Bail Act, 1976, glava 1, para. 2, gde se koristi izraz „razlozi za verovanje“.

koristi prilikom odlučivanja o potvrđivanju optužnice.³⁵ Osim što treba da pokaže da ima opravdanog osnova da se smatra da je lice izvršilo krivično delo iz nadležnosti Međunarodnog krivičnog suda (u daljem tekstu: MKS), prema članu 58(1) Rimskog statuta tužilac mora da pokaže i da je hapšenje dotičnog lica *po svemu sudeći neophodno* kako bi bio ispunjen bar jedan od tri osnova navedena za izdavanje naloga za hapšenje.³⁶ Na primer, prema članu 58(1)(b)(ii) Rimskog statuta, veće koje vodi prethodni postupak mora da se uveri da je hapšenje neophodno kako lice ne bi ometalo ili ugrozilo sprovođenje istrage ili dalji krivični postupak. Ako ima opravdanog osnova da se smatra da će ometati tužiočevu istragu, osumnjičeno lice može biti lišeno slobode prema članu 58(1)(b)(ii) Rimskog statuta. U tekstu Statuta se ne navode konkretne radnje ili vrste ometanja postupka. Nije neophodno da je osumnjičeno lice već pokušalo da omete ili ugrozi istragu, dovoljno je da veće koje vodi prethodni postupak ima opravdanog osnova da smatra da bi do toga moglo doći. U faktore koje je opravdano razmatrati spadaju uverljive informacije koje ukazuju na to da bi lice koje je lišeno slobode moglo pokušati da zastraši svedoke ili žrtve, da utiče na njih ili da ih podmiti.³⁷

17. Panel podseća na svoj raniji zaključak da odluka o tome da li je neophodno da lice bude lišeno slobode prema članu 41(6)(b) Zakona zavisi od mogućnosti, a ne od neminovnosti, da se realizuje neka od opasnosti.³⁸ U prilog takvom zaključku ide i pravna praksa MKS-a.³⁹ Donoseći taj zaključak, panel je potvrdio da kao valjani

³⁵ Ryngaert, C., "Article 58: Issuance by a Pre-Trial Chamber a warrant of arrest or a summons to appear" in Ambos, K. (ed), *Rome Statute of the International Criminal Court: Article-by-Article Commentary*, 4th ed., Beck/Hart/Nomos 2021 (u daljem tekstu: Ryngaert, Article 58), referenca 12 na margini. V. takođe fusnotu 44 i izvore koji se u njoj citiraju.

³⁶ Rimski statut, član 58(1)(a)-(b). V. takođe Rimski statut, član 60(2), koji glasi: „Lice protiv koga je izdat nalog za hapšenje može da traži privremeno puštanje na slobodu do suđenja. Ako Veće koje vodi prethodni postupak smatra da su ispunjeni uslovi predviđeni u članu 58, stav 1, lice će se zadržati u pritvoru. U suprotnom, Veće koje vodi prethodni postupak uslovno ili bezuslovno pušta to lice na slobodu.“.

³⁷ Ryngaert, Article 58, referenca 19 na margini.

³⁸ Odluka o žalbi Gucatija, stav 67.

³⁹ Prema sudskoj praksi ICC/MKS/: „odluka o tome da li je, prema članu 58(1)(b) Statuta, neophodno da se lice liši slobode 'zavisi od mogućnosti, a ne od neminovnosti, da se opasnost ostvari u

standard može da se prihvati i verovatnoća koja ne doseže nivo izvesnosti. Iz same prirode ocene koja se donosi prema članu 41(6)(b) Zakona, a koja podrazumeva predviđanje budućih postupaka, proističe da se „izvesnost“ ne može postaviti kao uslov, jer se nešto što je u budućnosti nikad ne može predvideti s izvesnošću. To, međutim, ne znači da *ma koja* verovatnoća da će se neka opasnost ostvariti može biti osnov za lišavanje slobode. Pored toga, panel ukazuje na zaključak Specijalizovanog veća Ustavnog suda (u daljem tekstu: Ustavni sud) da lišavanje slobode uvek mora da bude u skladu sa zakonski ustanovljenim materijalnim i procesnim pravilima i u saglasnosti s ključnom potrebom zaštite lica od proizvoljnosti.⁴⁰ Panel naglašava da je za zaštitu lica od proizvoljnosti važno navesti konkretno obrazloženje i konkretne osnove na koje se sudija za prethodni postupak oslanja kad donosi odluke kojim odobrava određivanje pritvora.⁴¹ Stoga panel konstatuje da je merodavan kriterijum po kome treba dokazati da je, s jedne strane, manje nego izvesno, ali s druge i više nego tek moguće da se opasnost realizuje.

18. Panel napominje da je pojam „jasno [rečima iskazan odnosno opisan]“ u članu 19(1.30) ZKP Kosova definisan u značenju da „strana koja daje informacije ili dokaz mora da detaljno navede informacije ili dokaz o kome govori“. To znači da se pojam „jasnoće“ ne odnosi direktno na standarde ili uslove već na konkretnost traženih

budućnosti“. V. ICC, *Prosecutor v. Abd-Al-Rahman*, ICC-02/05-01/20-177, Judgment on the Appeal of g. Ali Muhammad Ali Abd-Al-Rahman against the decision of Pre-Trial Chamber II of 14 August 2020 entitled 'Decision on the Defence Request for Interim Release', 8. oktobar 2020, stav 33; ICC, *Prosecutor v. Gbagbo*, ICC-02/11-01/11-278-Red Public redacted version of Judgment on the appeal of Mr Laurent Koudou Gbagbo against the decision of Pre-Trial Chamber I of 13 July 2012 entitled "Decision on the 'Requête de la Défense demandant la mise en liberté provisoire du président Gbagbo'", 26. oktobar 2012, stav 56.

⁴⁰ KSC-CC-PR-2017-01, F00004, Odluka po zahtevu za ocenu ustavnosti Pravilnika o postupku i dokazima usvojenog na plenarnoj sednici 17. marta 2017. prosleđenog Specijalizovanom veću Ustavnog suda u skladu sa članom 19(5) Zakona br. 05/L-053 o Specijalizovanim većima i Specijalizovanom tužilaštvu, 26. april 2017. (u daljem tekstu: odluka Ustavnog suda od 26. aprila 2017), stav 111.

⁴¹ Odluka Ustavnog suda od 26. aprila 2017, stav 115.

informacija ili dokaza. Isto to proizlazi i iz članova 19(1.9) i (1.10) ZKP Kosova, gde se pominju „jasno rečima iskazani i opisani dokazi“.⁴²

19. Podsećajući na to da se merodavni standard mora utvrditi na skali između puke mogućnosti i izvesnosti, panel konstatuje da se članom 41(6)(b) Zakona od sudije za prethodni postupak ne zahteva da se uveri u to da će se opasnosti navedene u stavovima od (i) do (iii) zaista ostvariti ukoliko optuženi bude pušten na slobodu, niti u to da postoji velika verovatnoća da će se to dogoditi. Sudija za prethodni postupak mora se uveriti u to da postoje “[jasni] osnovi da se veruje” da postoji opasnost da će se to dogoditi. Član 41(6)(b) Zakona traži da se utvrdi da li je tužilaštvo iznelo konkretno obrazloženje na osnovu dokaza koji potkrepljuju uverenje da postoji dovoljno realna mogućnost da će se ostvariti jedna ili više opasnosti navedenih u članu 41(6)(b)(i)–(iii) Zakona.⁴³ Ukoliko to pitanje i zavisi od činjenica specifičnih za svaki slučaj.

C. GREŠKE U OCENI PREMA ČLANU 41(6)(B) ZAKONA
(ŽALBENI RAZLOZI 1-5, 7-8, 10-11⁴⁴)

1. Član 41(6)(b)(ii) Zakona

(a) Izjašnjenja strana u postupku

20. Veselji osporava konstataciju da činjenica da je mogao da daje uputstva licima koja su u kontaktu sa Specijalizovanim većima, kao, na primer, g. Driton Lajči (u daljem tekstu: g. Lajči), ukazuje na jasnu opasnost da će Veselji ometati pravdu prema članu 41(6)(b)(ii) Zakona. Veselji smatra da je sudija za prethodni postupak ovom

⁴² Kosovo, Zakon br. 04/L-123, Zakonik o krivičnom postupku, 13. decembar 2012.

⁴³ V. na primer, ESLJP /ECtHR/, *Jarzyński v. Poland*, no. 15479/02, Judgment, 4. oktobar 2005, stav 46 ([...] faktor koji ukazuje na realnu opasnost da će on pobeći ili da će ometati postupak); *Merabishvili v. Georgia*, no. 72508/13, Judgment, 28. novembar 2017, stav 229 (opasnost [od bekstva] mora biti „dovoljno realna“ da bi se njome moglo opravdati produženje pritvora).

⁴⁴ Argumentacija pod žalbenim razlozima 10 i 11 sadrži dve konkretne tvrdnje (o pogrešnoj oceni srazmernosti pritvora i propustu da se uzmu u obzir zaštitne mere), s tim da, kako se čini, svaki žalbeni razlog sadrži delove tih tvrdnji.

konstatacijom napravio grešku i zloupotrebio svoje diskreciono pravo, posebno imajući u vidu da je: (i) odbio da ispita dva svedoka čije je pismene izjave ponudila odbrana i u kojim se vidi da nisu data nikakva uputstva; i (ii) konstatovao da verodostojnost izjava ta dva svedoka nije dovedena u pitanje.⁴⁵ Alternativno, Veselji smatra da sudija za prethodni postupak nije valjano obrazložio razloge za svoju konstataciju.⁴⁶

21. U svakom slučaju, Veselji podseća da je sudija za prethodni postupak zaključio da nema dokaza da je Veselji ikada g. Lajčiju dao uputstva da uradi bilo šta što je nedozvoljeno, i iznosi da dokazi odbrane pokazuju da je g. Lajči porekao da mu je Veselji ikada naredio da uradi bila šta.⁴⁷ Prema tome, čak i da je sudija za prethodni postupak izveo ispravan zaključak o Veseljijevoj sposobnosti da daje uputstva licima kao što je g. Lajči, Veselji smatra da taj zaključak ne bi bio dovoljan osnov za konstataciju da postoji opasnost od ometanja pravde.⁴⁸

22. Pored toga, Veselji osporava konstataciju da to što vlada Kosova plaća “nesrazmeran” iznos za troškove odbrane g. Lahi Brahimaja (u daljem tekstu: g. Brahimaj) i to što sudija za prethodni postupak implicitno prihvata da je to mito kako bi se g. Brahimaj naveo da ne svedoči kao svedok tužilaštva, ukazuju na jasnu opasnost da će Veselji ometati pravdu.⁴⁹ Veselji smatra da dokazi pokazuju da je g. Brahimaj odlučio da ne svedoči tri nedelje pre nego što je vladi uopšte podnesen zahtev za plaćanje troškova.⁵⁰ Osim toga, Veselji tvrdi da je tom konstatacijom sudija za prethodni postupak napravio grešku i zloupotrebio svoje diskreciono pravo time što je: (i) odbio da sasluša dva svedoka, čije je pismene izjave ponudila odbrana, a na osnovu kojih se opravdano nije mogla doneti takva konstatacija; i (ii) zaključio da

⁴⁵ Žalba, stavovi 17, 37. V. takođe žalbu, stavove 51-54.

⁴⁶ Žalba, stav 17.

⁴⁷ Žalba, stav 18; replika, stav 18.

⁴⁸ Žalba, stav 18.

⁴⁹ Žalba, stavovi 19-24.

⁵⁰ Replika, stav 18.

verodostojnost izjava ta dva svedoka nije dovedena u pitanje.⁵¹ Pored toga, sudija za prethodni postupak nije naveo razloge za ovu svoju konstataciju.⁵²

23. Veselji kaže da, u svakom slučaju, sudija za prethodni postupak nije imao pravo da pripiše Veseljiju to što je vlada Kosova uplatila sredstva g. Brahimaju, naročito nakon što je konstatovao da nema dokaza da je Veselji imao udela u odluci da se izvrši isplata.⁵³

24. Veselji potom upućuje na konstataciju da je g. Sulejman Seljimi (u daljem tekstu: g. Seljimi) imenovan za savetnika premijera Kosova ubrzo nakon što je pozvan na razgovor sa tužilaštvom i ubrzo nakon što je pušten iz zatvora zbog optužbi za ratne zločine.⁵⁴ Prema Veseljiju, sudija za prethodni postupak je počinio grešku time što je prebacio teret dokazivanja i očekivao da odbrana dokaže da imenovanje g. Seljimija nije predstavljalo mito.⁵⁵ U svakom slučaju, Veselji tvrdi da je sudija za prethodni postupak napravio grešku kada je taj faktor uzeo u obzir iako je prihvatio da nema dokaza da je Veselji imao udela u odluci o imenovanju g. Seljimija.⁵⁶

25. Veselji takođe navodi da je sudija za prethodni postupak napravio grešku zaključivši da gore navedeni događaji u kojim su g. Brahimaj i g. Seljimi imali udela ukazuju da je u vladi Kosova bilo pokušaja ometanja postupaka Specijalizovanih veća i istraga tužilaštva, kao i zaključivši da je Veselji, u svojstvu poslanika u Skupštini Kosova i člana poslaničke grupe PDK, to podržavao, na osnovu čega je konstatovao da postoji opasnost da će g. Veselji ometati postupak.⁵⁷ Pored toga, Veselji tvrdi da je sudija za prethodni postupak pogrešio u konstataciji da je, zahvaljujući svom položaju

⁵¹ Žalba, stavovi 20-23, 37. V. takođe žalbu, stavove 51-54.

⁵² Žalba, stav 23.

⁵³ Žalba, stav 24.

⁵⁴ Žalba, stav 25.

⁵⁵ Žalba, stav 26.

⁵⁶ Žalba, stavovi 27-29; replika, stav 18.

⁵⁷ Žalba, stavovi 29-30.

u Skupštini Kosova i poslaničkoj grupi PDK, te radnje podržavao on, a ne vlada Kosova.⁵⁸

26. Veselji smatra da pošto je sudija za prethodni postupak prihvatio to da dokazi o opštem kontekstu nisu dovoljni i pošto su gore navedeni⁵⁹ faktori jedini koji se konkretno odnose na Veseljija a koje je sudija za prethodni postupak razmotrio, navedene greške u odnosu na te faktore pokazuju da je sudija za prethodni postupak zloupotrebio svoju diskreciju konstatujući da Veselji predstavlja jasnu opasnost od ometanja pravde.⁶⁰

27. Dalje, Veselji kaže da je sudija za prethodni postupak pogrešio kada nije uvažio niti pridao odgovarajući značaj Veseljijevim profesionalnim i ličnim životnim okolnostima, konkretno njegovoj izjavi na dan hapšenja, kada je pozvao sve na Kosovu da sarađuju sa Specijalizovanim većima i energično se izjasnio protiv vršenja uticaja na istrage tužilaštva.⁶¹

28. Na kraju, Veselji smatra da je sudija za prethodni postupak napravio grešku time što nije uzeo u obzir činjenicu da je odobrio opsežne zaštitne mere priličnom broju svedoka, u koje spada i neobelodanjivanje njihovog identiteta Veseljiju sve do neposredno pre početka suđenja.⁶² Veselji tvrdi da se, prema sudskoj praksi MKSJ, te zaštitne mere moraju razmotriti prilikom ocenjivanja rizika mere privremenog puštanja na slobodu.⁶³

29. U svom odgovoru, tužilaštvo izjavljuje da Veselji pogrešno prikazuje značenje individualizovane procene, pošto je sudija za prethodni postupak jasno naveo razliku između individualnih i kontekstualnih faktora.⁶⁴ Prema tužilaštvu, sudija za

⁵⁸ Žalba, stavovi 30-35.

⁵⁹ V. gore, stavovi 20-25.

⁶⁰ Žalba, stavovi 36-38.

⁶¹ Žalba, stavovi 48-50.

⁶² Žalba, stavovi 59-60.

⁶³ Žalba, stav 59.

⁶⁴ Odgovor, stavovi 20-21.

prethodni postupak je konstatovao da su kontekstualni faktori relevantni ali nisu dovoljni da bi se opravdao pritvor.⁶⁵ Pored kontekstualnih faktora,⁶⁶ jasno je da je sudija za prethodni postupak uvažio i individualne okolnosti, kao što su: (i) težina optužbi i potencijalna kazna;⁶⁷ (ii) Veseljijev politički profil i njegove prethodne funkcije;⁶⁸ i (iii) mreže podrške koje ima na raspolaganju.⁶⁹ Tužilaštvo smatra da su te okolnosti, uzete u celini, dovoljne za produženje mere pritvora.⁷⁰

30. Tužilaštvo takođe osporava Veseljijevu tvrdnju da je potrebno da postoji veza između radnji i ponašanja optuženog i svakog od faktora rizika na koje se poziva, navodeći da se mogu razmotriti kontekstualni faktori.⁷¹ Konkretno, tužilaštvo smatra da sudija za prethodni postupak nije pogrešio u konstataciji da razni događaji ukazuju na postojeću atmosferu u kojoj je u krugovima vlade Kosova bilo pokušaja ometanja istraga tužilaštva i postupaka pred Specijalizovanim većima, i da Veseljijev istaknuti i uticajni položaj u Vladi jeste relevantan faktor.⁷²

31. Pored toga, tužilaštvo tvrdi da nije potrebno da sudija za prethodni postupak zaključi da je Veselji naložio g. Lajčiju da uradi nešto nedozvoljeno, pošto kriterijum za preispitivanje jeste opasnost od budućeg ometanja a ne dokaz da je zaista i došlo do ometanja.⁷³ Tužilaštvo iznosi da je sudija za prethodni postupak valjano zaključio, na osnovu raspoloživih dokaza, da su ti kontakti ukazivali da je Veselji bio u mogućnosti da daje uputstva pojedincu koji je bio u komunikaciji sa Specijalizovanim većima i koji je već bio voljan da prekorači svoje službene dužnosti prilikom kontakata

⁶⁵ Odgovor, stav 21.

⁶⁶ Odgovor, stav 26.

⁶⁷ Odgovor, stav 22, gde se upućuje na odluku o žalbi Gucatija, stav 72.

⁶⁸ Odgovor, stavovi 23-24.

⁶⁹ Odgovor, stav 25.

⁷⁰ Odgovor, stavovi 26-27. Tužilaštvo smatra da čak i ako bi žalba bila prihvaćena na osnovu gore navedenih faktora, odluka sudije za prethodni postupak bi i tada bila validna na osnovu drugih pojedinačnih faktora. V. odgovor, stav 27.

⁷¹ Odgovor, stav 28.

⁷² Ibid.

⁷³ Odgovor, stav 42.

sa tužilaštvom.⁷⁴ Mišljenje tužilaštva je da je sudija za prethodni postupak ispravno ocenio da u donošenju njegovog zaključka nije bilo potrebno razmatrati verodostojnost izjava svedoka odbrane zato što su svedoci opisali sasvim drugi događaj od onog na kom se temeljio dati zaključak.⁷⁵ U skladu s tim, tužilaštvo smatra da bi se razumno moglo očekivati da sudija dokazima odbrane može pripisati najveći značaj i ipak doći do istog zaključka.⁷⁶

32. Tužilaštvo dalje iznosi da postoje znatni dokazi da je vlada Kosova nekim licima, uključujući g. Seljimija i g. Brahimaja, nudila određene beneficije ili nesrazmernu pravnu pomoć baš u vreme kad im je tužilaštvo uputilo pozive na razgovor.⁷⁷ Tužilaštvo navodi da je sudija za prethodni postupak razumno zaključio da je isplata g. Brahimaju bila nesrazmerna u poređenju sa isplatama drugim licima koja su se odazvala pozivu tužilaštva.⁷⁸ Tužilaštvo tvrdi da izjave svedoka odbrane taj zaključak ne pobijaju već ga potvrđuju, pošto pokazuju da je isplata bila po nahođenju i da se unapred znalo da će razgovor biti kratak.⁷⁹ Tužilaštvo osporava Veseljijevu tvrdnju da su svedoci odbrane opovrgli uzročno - posledičnu vezu između isplate i odluke g. Brahimaja da se pozove na pravo na ćutanje, jer usled svojih ograničenih saznanja o tome nisu ni mogli da se izjasne.⁸⁰ Stoga, čak i ako bi tim izjavama dao najveći značaj, sudija za prethodni postupak bi i dalje mogao da dođe do zaključka do kog je na kraju i došao.⁸¹

33. Što se tiče postavljenja g. Seljimija, tužilaštvo smatra da Veselji pogrešno tvrdi da je potrebno pokazati da za postavljenje nije postajalo nikakvo drugo razumno objašnjenje. Umesto toga, relevantna ocena je da li bi bilo razumno zaključiti da to,

⁷⁴ Ibid.

⁷⁵ Odgovor, stavovi 30-32.

⁷⁶ Odgovor, stav 34.

⁷⁷ Odgovor, stav 37.

⁷⁸ Odgovor, stav 40.

⁷⁹ Ibid.

⁸⁰ Odgovor, stav 41.

⁸¹ Ibid. V. takođe, odgovor, stavovi 33-34.

zajedno sa drugim srodnim događajima, ukazuje da je postojeća atmosfera bila obeležena pokušajima ometanja istraga tužilaštva i postupaka pred Specijalizovanim većima.⁸² Tužilaštvo smatra da sudija za prethodni postupak jeste razmotrio druga moguća objašnjenja i da je izveo razuman zaključak.⁸³

34. Pored toga, tužilaštvo tvrdi da je sudija za prethodni postupak razmotrio Veseljijevo ponašanje u odnosu na Specijalizovana veća u periodu pre nego što se predao, uključujući i javnu izjavu koju je dao pred pristalicama. Sudija za prethodni postupak se pozvao na tu izjavu i pridao joj "poseban značaj" u oceni opasnosti od Veseljijevog bekstva.⁸⁴ U skladu s tim, tužilaštvo tvrdi da sudija za prethodni postupak nije pogrešio kada je ovom faktoru pripisao značaj i zaključio da se on ne ublažava adekvatno opasnosti iz člana 41(6)(b) Zakona.⁸⁵

35. Suprotno Veseljijevoj tvrdnji da u pobijanoj odluci nije bilo reči o tome da postoje zaštitne mere za svedoke, tužilaštvo smatra da sudija za prethodni postupak jeste razmotrio pitanja u vezi sa bezbednošću i zaštitom svedoka, uključujući stepen u kome bi različite mere mogle umanjiti opasnost od uticanja na svedoke.⁸⁶

(b) Ocene panela Apelacionog suda

36. Osvrćući se prvo na Veseljijeva tvrdnje u vezi g. Lajčija, panel primećuje da je osporavani zaključak sudije za prethodni postupak da je "g. Lajči dobijao uputstva od g. Veseljija" zasnovan isključivo na dokazima tužilaštva o događaju u kom je g. Lajči primio i sledio Veseljijeva uputstva (u daljem tekstu: događaj A, to jest objava na društvenim mrežama o odluci Ustavnog suda).⁸⁷ Taj događaj je potpuno nezavisan od

⁸² Odgovor, stav 38.

⁸³ Ibid.

⁸⁴ Odgovor, stavovi 48-49.

⁸⁵ Odgovor, stav 49.

⁸⁶ Odgovor, stav 47.

⁸⁷ Pobijana odluka, stav 44, fusnota 99, gde se upućuje na F00161/RED, Javna redigovana verzija odgovora tužilaštva na zahtev za privremeno puštanje na slobodu g. Kadrija Veseljija, 15. januar 2021. (originalna verzija podneta 4. januara 2021.) (u daljem tekstu: odgovor na zahtev za privremeno puštanje na slobodu), stav 31; F00161/RED/A0 Prilog 1 uz odgovor tužilaštva na zahtev za privremeno

događaja na kome počivaju glavni argumenti izneti u Veseljićevoj žalbi (u daljem tekstu: događaj B, kojom prilikom je g. Lajči prisustvovao jednom razgovoru tužilaštva kao prevodilac).⁸⁸ U izjavi od 8. januara 2021. priloženoj uz Veseljićevu repliku na odgovor tužilaštva na njegov zahtev za privremeno puštanje na slobodu, g. Lajči je potvrdio da je primio i sledio uputstva *inter alia* i od Veseljića u vezi sa događajem A i samo izjavio da se uputstva nisu odnosila ni na šta što bi bilo nedozvoljeno.⁸⁹ U skladu s tim, i s obzirom da se zaključak sudije za prethodni postupak odnosio na to da je g. Lajči primao instrukcije od Veseljića po pitanju događaja A, panel konstatuje da je zaključak bio potpuno u skladu sa samom izjavom g. Lajčija.

37. Osim toga, panel konstatuje da sudija za prethodni postupak nije pogrešio u svom zaključku da, na osnovu okolnosti u ovom predmetu, nije bilo potrebno da se ocenjuje verodostojnost svedoka odbrane. Iako je pobijana odluka prilično sažeta po ovom pitanju, te ju je sudija za prethodni postupak mogao detaljnije obrazložiti,⁹⁰ panel ipak razume kako je sudija za prethodni postupak, na osnovu svih dokaza koji su mu predloženi, došao do datog zaključka. Kao što je već navedeno, dokazi odbrane su ili bili u skladu sa činjeničnim zaključkom o događaju A,⁹¹ ili nisu bili relevantni za taj činjenični zaključak zato što su se odnosili na događaj B.⁹² S obzirom na zaključak

puštanje na slobodu g. Kadrija Veseljića, javna redigovana verzija, 15. januar 2021. (originalna verzija podneta 4. januara 2021), str. 12.

⁸⁸ Veseljićevi argumenti temelje se na uputstvima za koja se tvrdi da su data u vezi sa razgovorom sa tužilaštvom.

⁸⁹ F00174, Replika odbrane na odgovor tužilaštva na zahtev za privremeno puštanje na slobodu Kadrija Veseljića, 13. januar 2021. (u daljem tekstu: replika odbrane na zahtev za privremeno puštanje na slobodu), stav 32; F00174/A02, Prilog 2 uz repliku odbrane na odgovor tužilaštva na zahtev za privremeno puštanje na slobodu Kadrija Veseljića, 13. januar 2021. (u daljem tekstu: prilog 2 uz repliku na zahtev za privremeno puštanje na slobodu).

⁹⁰ Pobijana odluka, stav 63.

⁹¹ V. gore, stav 36.

⁹² Pobijana odluka, stav 63. V. repliku na zahtev za privremeno puštanje na slobodu, stavovi 30-31; prilog 2 uz repliku na zahtev za privremeno puštanje na slobodu (koji sadrži izjavu svedoka g. Lajčija); F00174/A06, prilog 6 uz repliku odbrane na odgovor tužilaštva na zahtev za privremeno puštanje na slobodu Kadrija Veseljića, 13. januar 2021. (u daljem tekstu: prilog 6 uz repliku na zahtev za privremeno puštanje na slobodu) (koji sadrži izjavu svedoka g. Tahirija, bivšeg ministra pravde Kosova).

sudije za prethodni postupak, koji je povoljan po odbranu, o nedostatku dokaza da je Veselji od g. Lajčija direktno tražio da učini nešto nedozvoljeno, odbrana nije pokazala kako bi saslušanje tih svedoka sudiju za prethodni postupak dovelo do drugačijeg zaključka. Prema tome, panel odbacuje kao neosnovan Veseljijev argument da je sudija za prethodni postupak došao do pogrešnog činjeničnog zaključka koji je u *suprotnosti* sa dokazima odbrane.⁹³

38. Veselji alternativno tvrdi da je sudija za prethodni postupak pogrešio kada je zaključio da postoji opasnost da će Veselji ometati pravdu, imajući u vidu njegov prvobitni zaključak da nije dokazano da su data uputstva da se uradi išta nedozvoljeno. Panel podseća da član 41(6)(b)(ii) Zakona nalaže da se oceni da li postoji opasnost od ometanja ubuduće, u kom slučaju nije potrebno dokazivati da je do ometanja došlo u prošlosti ili, kao što je ovde slučaj, da su konkretna nedozvoljena uputstva data u prošlosti. Panel napominje da iako se događaj A može smatrati “bezazlenom komunikacijom” između Veseljija i g. Lajčija utoliko što se ne odnosi ni na kakva nedozvoljena uputstva,⁹⁴ on ipak pokazuje Veseljijevu direktnu intervenciju u vezi sa pitanjima koja se tiču Specijalizovanih veća, naime to da Veselji daje uputstva g. Lajčiju da preduzme konkretne radnje u tom smislu i da se g. Lajči pridržava tih uputstava. Shodno tome, sudija za prethodni postupak osnovano je uzeo u obzir činjenicu da Veselji ima mogućnost da g. Lajčiju - licu koje je u kontaktu sa Specijalizovanim većima - daje uputstva o pitanjima koja se direktno tiču Specijalizovanih veća, smatrajući to indikacijom da postoji opasnost da do ometanja dođe u budućnosti. Panel u tom pristupu ne vidi nikakvu grešku.

39. Panel konstatuje da je u svom zaključku sudija za prethodni postupak razmotrio i odnos između Veseljija i g. Lajčija. G. Lajči je ranije radio kao Veseljijev savetnik i dugogodišnji je član PDK, stranke koju predvodi Veselji. Sudija za prethodni postupak takođe je uzeo u obzir i prethodni položaj g. Lajčija na čelu

⁹³ Žalba, stav 17.

⁹⁴ Žalba, stav 18.

Odeljenja za koordinaciju pravne zaštite i finansijske podrške za potencijalno optužena lica u suđenjima pred Specijalizovanim većima, kao i činjenicu da je prekoračio svoje dužnosti prisustvujući jednom razgovoru tužilaštva u svojstvu prevodioca.⁹⁵

40. U svakom slučaju, panel navodi da je zaključak o Veseljijevom odnosu sa g. Lajčijem samo jedan od nekoliko faktora na osnovu kojih je sudija za prethodni postupak doneo svoj konačni zaključak o tome da postoji opasnost od ometanja postupka.⁹⁶ Panel podseća da je prilikom donošenja zaključka o opasnosti od ometanja postupka, sudija za prethodni postupak takođe razmotrio i nekoliko pojedinačnih faktora, među kojim se ističu Veseljijev uticaj i ovlašćenja (u svojstvu jednog od osnivača Glavnog štaba OVK, člana Direkcije OVK za politička pitanja, načelnika odeljenja obaveštajne službe i načelnika obaveštajne službe Kosova (SHIK), kao i doskorašnjeg predsednika Skupštine Kosova), i kontekstualne faktore, kao što su pokušaji vlade Kosova da vrši nedozvoljeni uticaj na potencijalne svedoke tužilaštva i opšta klima zastrašivanja svedoka na Kosovu.⁹⁷ U skladu s tim, panel odbacuje Veseljijeve argumente koji se odnose na g. Lajčija.

41. Prelazeći zatim na Veseljijevu argumentaciju u vezi sa g. Brahimajem, koji se uz Veseljija smatra članom udruženog zločinačkog poduhvata (u daljem tekstu: UZP),⁹⁸ sudija za prethodni postupak napominje da je g. Brahimaju isplaćen određeni novčani iznos pre njegovog razgovora sa tužilaštvom i konstatuje da je taj iznos bio nesrazmeran u poređenju sa isplatama drugim osobama koje je tužilaštvo pozvalo na razgovor.⁹⁹ Štaviše, primećuje da ta isplata nije bila izvršena na osnovu konkretnih

⁹⁵ Pobjana odluka, stav 44.

⁹⁶ Pobjana odluka, stavovi 39, 43-48.

⁹⁷ Pobjana odluka, stavovi 43-48.

⁹⁸ V. na primer, odgovor, stav 37; optužnica, stav 35.

⁹⁹ Pobjana odluka, stav 45.

uslova ili podnetih faktura, i zaključuje da se iznos isplate ne može objasniti pretpostavkom da g. Brahimaju pretila ozbiljna opasnost od krivičnog gonjenja.¹⁰⁰

42. Sam Veselji prihvata da sudija za prethodni postupak nije izričito konstatovao da je isplata bila mito kojim bi se obezbedilo ćutanje g. Brahimaja u razgovoru sa tužilaštvom. I zaista, panel navodi da sudija za prethodni postupak nije ni spomenuo odluku g. Brahimaja da iskoristi pravo na ćutanje. Sledstveno tome, panel smatra da tvrdnja Veseljija da ne postoji veza između isplate i ćutanja g. Brahimaja izlaze izvan okvira konstatacija sudije za prethodni postupak. Uzimajući to u obzir, Veseljijevi argumenti o tome da li je odbrana dokazala da ne postoji ta veza i o oceni verodostojnosti dokaza odbrane se odbacuju kao bespredmetni.

43. U svakom slučaju, suprotno tvrdnjama Veseljija, panel smatra da izjave svedoka odbrane, g. Abelarda Tahirija (u daljem tekstu: g. Tahiri) i g. Rodnija Diksona (u daljem tekstu: g. Dikson), ne bi pokazali da isplata nije bila mito. U suštini, oba svedoka su izjavila da nemaju saznanja o tome da je isplata bila mito.¹⁰¹ Pored toga, g. Dikson jednostavno nije pružio dokaze o tome zašto se g. Brahimaj već bio odlučio za ćutnju pre njihovog sastanka.¹⁰² U tom kontekstu, sudija za prethodni postupak nije doneo zaključak koji bi bio u *suprotnosti* sa njihovim izjavama i nije bio dužan da oceni verodostojnost njihovog svedočenja.

44. Panel odbija Veseljijev dodatni argument da je sudija za prethodni postupak pogrešio time što nije objasnio zašto je isplata relevantna za konstataciju o postojanju opasnosti od ometanja pravde. Panel napominje da sudija za prethodni postupak smatra da je isplata relevantna zato što se radi o visokom iznosu u poređenju sa drugim isplatama (nalaz koji Veselji ne osporava) i zbog vremenskog poklapanja sa

¹⁰⁰ Pobijana odluka, stav 45.

¹⁰¹ Prilog 6 uz repliku na zahtev za privremeno puštanje na slobodu, stav 17; F00174/A07, prilog 7 uz repliku odbrane na odgovor tužilaštva na zahtev Kadrija Veseljija za privremeno puštanje na slobodu, 13. januar 2021. (u daljem tekstu: prilog 7 uz repliku na zahtev za privremeno puštanje na slobodu), stavovi 9-10.

¹⁰² Prilog 7 uz repliku na zahtev za privremeno puštanje na slobodu, stav 8.

razgovorom g. Brahimaja sa tužilaštvom.¹⁰³ Veselji nije objasnio zašto je sudija za prethodni postupak napravio grešku donošenjem tog zaključka isključivo na osnovu nesrazmerno visokog iznosa isplate i to neposredno pred razgovor sa tužilaštvom. Panel takođe naglašava da isplata g. Brahimaju nije bila jedini faktor na osnovu kog je sudija za prethodni postupak doneo zaključak o opasnosti od ometanja postupka.

45. Panel zatim prelazi na Veseljijeve argumente u vezi sa postavljenjem g. Seljimija, još jednog učesnika UZP-a pored Veseljija.¹⁰⁴ Panel podseća da je sudija za prethodni postupak primetio da je do postavljenja g. Seljimija došlo ubrzo nakon što je primio poziv od tužilaštva i naveo da se time što je neposredno pre toga bio pušten iz zatvora ne može objasniti činjenica da je do postavljenja došlo negde u vreme njegovog razgovora sa tužilaštvom.¹⁰⁵

46. Panel prvo primećuje da, suprotno argumentima Veseljija, sudija za prethodni postupak nije zaključio da postavljenje predstavlja mito, već je samo zapazio da se vremenski poklapa sa pozivom i razgovorom sa tužilaštvom. Panel primećuje da je zaključak sudije za prethodni postupak o relevantnosti puštanja g. Seljimija iz zatvora u datom trenutku moglo biti detaljnije obrazloženo.¹⁰⁶

47. Suprotno izjašnjenju g. Veseljija, panel smatra da to što je Veselji samo naveo još jedno razumno objašnjenje za postavljenje g. Seljimija nije dovoljno da pokaže da je sudija za prethodni postupak napravio grešku kada je zaključio da je postavljenje pre bilo povezano sa pozivom tužilaštva na razgovor nego sa puštanjem iz zatvora. Panel podseća da to što se žalilac samo ne slaže sa načinom na koji je sudija za prethodni postupak ocenio različite faktore i na osnovu toga doneo zaključke nije

¹⁰³ Pobjana odluka, stav 45.

¹⁰⁴ V. na primer, odgovor, stav 37; optužnica, stav 35.

¹⁰⁵ Pobjana odluka, stav 46.

¹⁰⁶ Pobjana odluka, stav 46.

dovoljno da se utvrdi da je počinjena greška.¹⁰⁷ U skladu s tim, panel odbacuje ovaj argument.

48. Dalje, panel primećuje da Veseljijevi argumenti u vezi sa propustom sudije za prethodni postupak da pripiše odgovornost Veseljiju za događaje povezane sa g. Brahimajem i g. Seljimijem pokazuju da je zaključak sudije za prethodni postupak pogrešno shvaćen. Sudija za prethodni postupak je događaje povezane sa g. Brahimajem i g. Seljimijem razmotrio da bi ukazao na kontekstualni faktor postojeće prakse prema kojoj Vlada Kosova nastoji da utiče na istrage tužilaštva i postupke pred Specijalizovanim većima. Sudija za prethodni postupak je naglasio koliko je taj kontekstualni faktor bitan u Veseljijevom slučaju navodeći Veseljijevu opštu podršku vladi, s obzirom na njegov položaj u skupštini.¹⁰⁸ Usled toga, činjenica da nije dokazano da je Veselji lično umešan u te događaje nije u suprotnosti sa zaključkom sudije za prethodni postupak, koji se zapravo odnosi na vladu Kosova. U tom smislu, panel podseća na konstataciju sudije za prethodni postupak da su kontekstualni faktori relevantni za procenu opasnosti u odlukama o privremenom puštanju na slobodu.¹⁰⁹ Panel naglašava i da je konstatacija o klimi u kojoj se nastojalo da se utiče na postupak jedna od nekoliko konstatacija koje idu u prilog zaključku sudije za prethodni postupak o opasnosti od ometanja postupka. Stoga, sudija za prethodni postupak nije primenio pogrešan pristup.

49. Zaključivši da sudija za prethodni postupak nije počinio nijednu od grešaka koje navodi Veselji, panel takođe odbacuje Veseljijev opšti argument da sve navedene greške pokazuju da je sudija za prethodni postupak zloupotrebio svoje diskreciono pravo.¹¹⁰

¹⁰⁷ Odluka po žalbi Gucatija, stav 64.

¹⁰⁸ Pobjana odluka, stav 47.

¹⁰⁹ Pobjana odluka, stav 22.

¹¹⁰ Contra, v. žalbu, stav 38.

50. Što se tiče Veseljijevog argumenta da sudija za prethodni postupak “u svom obrazloženju nije spomenuo” Veseljijev govor pred pristalicama na dan njegovog hapšenja,¹¹¹ panel primećuje da je sudija za prethodni postupak izričito uvažio taj faktor prilikom razmatranja opasnosti od ometanja pravde.¹¹² Konkretno, sudija za prethodni postupak je zaključio da, s obzirom na ostale faktore koje je razmotrio, govorom se nije otklonila opasnost od ometanja pravde.¹¹³ U skladu s tim, panel odbacuje navod Veseljija da sudija za prethodni postupak nije pridao nikakav značaj njegovom govoru.¹¹⁴

51. Prelazeći zatim na tvrdnju da je grešku predstavljalo i to što se nije razmotrilo postojanje zaštitnih mera, panel napominje da pitanje relevantnosti zaštitnih mera nije pokrenuto pred sudijom za prethodni postupak i da se prvi put pokreće u žalbi.¹¹⁵ Panel podseća da se argumentacija te vrste odbacuje bez daljeg razmatranja, pošto je to pitanje trebalo pokrenuti tokom prvostepenog postupka.¹¹⁶ U svakom slučaju, Veselji ne nudi nikakve dokaze za svoju tvrdnju da se zaštitne mere “moraju” uzeti u obzir kao olakšavajući faktor u svakom predmetu. Panel napominje da iako Specijalizovana veća nisu dužna da slede sudsku praksu drugih međunarodnih krivičnih sudova, ipak postoje primeri da sudska veća uzimaju u obzir postojanje zaštitnih mera kao olakšavajućeg faktora kada odlučuju o privremenom puštanju na slobodu.¹¹⁷ Međutim, ima i slučajeva kada je veće zaštitne mere smatralo faktorom koji

¹¹¹ Žalba, stav 50.

¹¹² Pobjana odluka, stav 39.

¹¹³ Ibid.

¹¹⁴ Žalba, stavovi 48-50.

¹¹⁵ Panel napominje da je sudija za prethodni postupak prvu odluku o zaštitnim merama dostavio odbrani *ex parte* 10. decembra 2020, i da je poverljiva redigovana verzija bila dostupna odbrani 14. decembra 2020. Veseljijev zahtev za privremeno puštanje na slobodu podnesen je 17. decembra 2020; v. F00133/COR/CONF/RED, Poverljiva redigovana verzija ispravljene verzije prve odluke po zahtevu specijalizovanog tužioca za izricanje zaštitnih mera, 14. decembar 2020 (originalna verzija podneta je 10. decembra 2020); F00151, Zahtev Kadrija Veseljija za privremeno puštanje na slobodu, 17. decembar 2020. (poverljivo, stepen tajnosti promenjen u „javno“ 12. februara 2021) (u daljem tekstu: zahtev za privremeno puštanje na slobodu).

¹¹⁶ Odluka po žalbi Haradinaja, stavovi 29, 38.

¹¹⁷ MKSJ, Tužilac protiv Haradinaja i drugih, IT-04-84-PT, Odluka o zahtevu Ramuša Haradinaja za privremeno puštanje na slobodu, 6. juni 2005. (u daljem tekstu: odluka u predmetu Haradinaj od 6. juna

izaziva zabrinutost pri odlučivanju o privremenom puštanju na slobodu.¹¹⁸ Panel konstatuje da Veselji nije pokazao da je sudija za prethodni postupak zloupotrebio svoje diskreciono pravo prilikom razmatranja pitanja o bezbednosti svedoka i zaštiti potencijalnih svedoka.¹¹⁹

52. S obzirom na gore navedeno, panel odbija Veseljijeve tvrdnje o pogrešnoj oceni donetoj u smislu člana 41(6)(b)(ii) Zakona.

2. Član 41(6)(b)(iii) Zakona

53. Panel Apelacionog suda podseća da su uslovi navedeni u članu 41(6)(b) Zakona alternativni uslovi.¹²⁰ Ako se jedan od tih uslova ispuni, nije potrebno razmatrati ostale uslove da bi odluka o pritvoru ostala na snazi. U skladu s tim, nije potrebno razmatrati Veseljijeve navode o greškama u vezi sa primenom člana 41(6)(b)(iii) Zakona. Konstatacije panela o tim argumentima ne bi imale uticaja na ishod pobijane odluke, s obzirom da panel smatra da sudija za prethodni postupak nije pogrešio u svom zaključku da postoji opasnost od ometanja postupka prema članu 41(6)(b)(ii) Zakona, zbog čega je potrebno produžiti pritvor.¹²¹ No, panel ipak mora da razmotri argumente strana u postupku o srazmernosti pritvora pre početka suđenja i da li bi se predloženim uslovima smanjila opasnost od ometanja postupka.

D. TVRDNJE O GREŠKAMA U PROCENI TRAJANJA PRETPRETRESNOG POSTUPKA (ŽALBENI RAZLOG 10-11)

2005), stav 49; SCSL, *Prosecutor v. Sesay*, SCSL-04-15-PT, Decision on Application of Issa Sesay for Provisional Release, 31. mart 2004, stav 54.

¹¹⁸ MKSJ, Tužilac protiv Milutinovića i drugih, IT-05-87-T, Odluka o zajedničkom zahtevu odbrane za privremeno puštanje na slobodu za vreme zimske sudske pauze, 5. decembar 2006, stav 13.

¹¹⁹ Pobijana odluka, stav 48.

¹²⁰ V. stav 10 gore gde se navode odredbe člana 41(6) Zakona. V. takođe pobijanu odluku, stav 26.

¹²¹ U svakom slučaju, panel primećuje da su Veseljijevi argumenti u vezi sa članom 41(6)(b)(iii) Zakona isti oni koji su razmatrani u vezi sa članom 41(6)(b)(ii) Zakona; v. žalbu, stavovi 17, 19-35, 7, 48-54, 59-60.

1. Izjašnjenja strana u postupku

54. Veselji tvrdi da je sudija za prethodni postupak pogrešio kada je prilikom ocenjivanja srazmernosti Veseljijevog pritvora pre suđenja odbio da razmotri relevantni olakšavajući faktor o očekivanom trajanju pretpretresne faze postupka, što je prema sudskoj praksi MKSJ-a obavezno.¹²²

55. Tužilaštvo odgovara da sudija za prethodni postupak nije napravio grešku kada je odbio da proceni očekivanu ukupnu dužinu pritvora pre suđenja.¹²³ Iako tužilaštvo ističe da lišavanje slobode mora biti srazmerno, takođe navodi da bi u ovoj fazi postupka takva procena bila preuranjena i predstavljala puko nagađanje.¹²⁴

2. Ocena panela Apelacionog suda

56. Panel podseća da je potpuno svestan da lišenje slobode dovodi do teških ograničenja osnovnih prava lica i da je načelo srazmernosti od velikog značaja prilikom odlučivanja o opravdanosti pritvora u fazi prethodnog postupka.¹²⁵

57. Razmatrajući načelo srazmernosti i dalju opravdanost pritvora pre suđenja, panel primećuje da je sudija za prethodni postupak naveo tri sledeća relevantna faktora u ovom konkretnom predmetu: (i) opasnosti utvrđene na osnovu člana 41(6)(b) Zakona, za koje smatra da još uvek postoje; (ii) svoju konstataciju da se neke od ovih opasnosti ne mogu umanjiti predloženim uslovima; i (iii) potencijalnu kaznu koja pretila Veseljiju ako bude osuđen na osnovu ozbiljnih optužbi iz optužnice.¹²⁶ Panel primećuje da je razmatranje ovih faktora prilikom odlučivanja o opravdanosti

¹²² Žalba, stavovi 59-60.

¹²³ Odgovor, stav 44.

¹²⁴ Odgovor, stavovi 45-46.

¹²⁵ Odluka o žalbi Gucatija, stavovi 72-73.

¹²⁶ Pobijana odluka, stav 61. V. odluku o žalbi Gucatija, stav 72.

prитвора u skladu sa praksom organizacija za ljudska prava i međunarodnih krivičnih sudova.¹²⁷

58. Što se tiče same dužine pritvora, sudija za prethodni postupak je spomenuo koliko je vremena do sada Veselji *već* proveo u pritvoru, od 5. Novembar 2020,¹²⁸ i konstatovao da bi u ovoj fazi procena ukupnog trajanja pritvora pre suđenja bila preuranjena i predstavljala puku pretpostavku.¹²⁹

59. Panel primećuje da su sudije MKSJ-a, koristeći svoje diskreciono pravo da optuženog puste na privremenu slobodu, uzimale u obzir i moguću dužinu sudskog postupka.¹³⁰ Podsećajući da Specijalizovana veća nisu dužna da slede sudsku praksu MKSJ-a, panel konstatuje da sudija za prethodni postupak nije načinio grešku kada je primenio drugačiji pristup u ovoj fazi aktuelnog postupka. Panel napominje da je, na

¹²⁷ V. ICC, *Prosecutor v. Bemba et al.*, ICC-01/05-01/13-969, Judgment on the appeals against Pre-Trial Chamber II's decisions regarding interim release in relation to Aimé Kilolo Musamba, Jean-Jacques Mangenda, Fidèle Babala Wandu, and Narcisse Arido and order for reclassification, 29. maj 2015, stavovi 43, 45, gde se *inter alia* upućuje na Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima, 16. decembar 1966, član 9(3); EKLJP, član 5(3); Afrička povelja o ljudskim pravima i pravima naroda, 27. juni 1981, članovi 6, 7(1)(d); Američka konvencija o ljudskim pravima, 22. novembar 1969, član 7(5); Inter-American Commission on Human Rights, *Lizardo Cabrera v. Dominican Republic*, Case no. 10.832, Report No. 35/96, 19. februar 1998, stav 71; ESLJP, *Wemhoff v. Germany*, no. 2122/64, Judgment, 27. juni 1968, p. 18, stav 5; ICC, *Prosecutor v. Lubanga*, ICC-01/04-01/06-824, Judgment on the appeal of Mr. Thomas Lubanga Dyilo against the decision of Pre-Trial Chamber I entitled "Décision sur la demande de mise en liberté provisoire de Thomas Lubanga Dyilo", 13. februar 2007, stav 122; ESLJP, *Chraidi v. Germany*, no. 65655/01, Judgment, 26. oktobar 2006, stav 35; MKSJ, Tužilac protiv Delalića i drugih, IT-96-21-T, Odluka o zahtevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Zejnila Delalića, 25. septembar 1996, stav 26; MKSJ, Tužilac protiv Haradinaja i drugih, IT-04-84-AR65.2, Odluka o interlokutornoj žalbi Lahija Brahimaja na odluku pretresnog veća o odbijanju zahteva za privremeno puštanje na slobodu, 9. mart 2006. (u daljem tekstu: žalbena odluka u predmetu Haradinaj), stav 23. V. takođe MKSJ, Tužilac protiv Mrkšića, IT-95-13/1-PT, Odluka o zahtevu Mileta Mrkšića za privremeno puštanje na slobodu, 24. juli 2002. (u daljem tekstu: odluka u predmetu Mrkšić), stav 48; MKSJ, Tužilac protiv Haradinaja i drugih, IT-04-84bis-PT, Odluka o zahtevu Ramuša Haradinaja za privremeno puštanje na slobodu, 10. septembar 2010. (u daljem tekstu: odluka u predmetu Haradinaj od 10. septembra 2010), stav 40; odluka u predmetu Haradinaj od 6. juna 2005, stav 29; MKSJ, Tužilac protiv Ademija, IT-01-46-PT, Nalog o privremenom puštanju na slobodu, 20. februar 2002. (u daljem tekstu: odluka u predmetu Ademi), stav 26.

¹²⁸ Pobjana odluka, stav 61. V. odluku o žalbi Gucatija, stav 73. V. takođe odluku u predmetu Mrkšić, stavovi 48, 50.

¹²⁹ Pobjana odluka, stav 61.

¹³⁰ Žalbena odluka u predmetu Haradinaj, stav 23; odluka u predmetu Haradinaj od 10. septembra 2010, stavovi 40-42; odluka u predmetu Haradinaj od 6. juna 2005, stav 29; odluka u predmetu Mrkšić, stav 48.

osnovu podnesaka o pobijanoj odluci, očigledno da u okolnostima ovog predmeta postoje velike razlike u mišljenju strana u postupku o mogućem početku suđenja a samim tim i o verovatnom trajanju prethodnog postupka.¹³¹ Pored toga, za razliku od MKSJ-a, optuženim pred Specijalizovanim većima se svaka dva meseca pruža prilika da opravdanost produženja njihovog pritvora bude razmotrena.¹³² Panel takođe napominje da se prema pravilu 56(2) Veseljiju pruža dodatna zaštita od neopravdano dugog perioda u pritvoru pre početka suđenja.

60. S obzirom na navedeno, panel Apelacionog suda odbacuje Veseljijeve tvrdnje o pogrešnoj oceni srazmernosti njegovog pritvora pre suđenja.

E. TVRDNJE O GREŠKAMA U VEZI SA OCENOM PREDLOŽENIH USLOVA
(ŽALBENI RAZLOG 6)

1. Izjašnjenja strana u postupku

61. Veselji tvrdi da je sudija za prethodni postupak počinio grešku konstatujući da bi se jedina opasnost koju je utvrdio, naime da bi Veselji naložio svojim pristalicama da ometaju tok pravde i podstrekao ih da izvrše nova krivična dela, mogla na odgovarajući način ublažiti ako bi Veselji ostao u pritvoru.¹³³

62. Veselji smatra da je sudija za prethodni postupak pogrešio kada je došao do tog zaključka, odbijajući pri tom da valjano razmotri ponudu odbrane da sasluša ministra pravde ili vršioca dužnosti direktora policije Kosova, čije pismo potvrđuje da policija Kosova ima mogućnost da vrši nadzor i izvršava naloge Specijalizovanih veća koji se odnose na uslovno puštanje na slobodu.¹³⁴

¹³¹ Zahtev za privremeno puštanje na slobodu, stavovi 65-68; odgovor na zahtev za privremeno puštanje na slobodu, stav 9; replika na zahtev za privremeno puštanje na slobodu, stav 71.

¹³² Pravilo 57(2) Pravilnika; odluka u predmetu Ademi, stav 26, gde je veće navelo da je važno uzeti u obzir moguće trajanje sudskog pritvora zbog toga što se u MKSJ-u nije periodično preispitivalo produženje sudskog pritvora.

¹³³ Žalba, stav 39.

¹³⁴ Žalba, stavovi 40-44. V. takođe žalbu, stavovi 51-54.

63. Pored toga, Veselji tvrdi da s obzirom da se sudija za prethodni postupak složio da bi se nadzorom od strane policije Kosova mogla smanjiti opasnost od bekstva, u skladu sa sudskom praksom MKSJ-a prema kojoj se državnim garancijama pridaje veliki značaj, on nije mogao doći do suprotnog zaključka, a da prethodno od svedoka ne zatraži dodatne informacije o pitanju koje je bilo odlučujući faktor za donošenje njegove odluke.¹³⁵ Zauzimajući suprotan stav po pitanju opasnosti od ometanja pravde, zasnovanom isključivo na tome da bi bilo nemoguće elektronski nadzirati Veseljijeve komunikacije, Veselji tvrdi da je sudija za prethodni postupak implicitno zaključio da policija Kosova ne bi bila u stanju da nadzire Veseljijeve komunikacije koje nisu javne prirode, što se u potpunosti kosi sa neosporenim izjavom svedoka odbrane i izričitim državnim garancijama o spremnosti da se sprovede i nadziru uslovi koje nametne sud.¹³⁶ Veselji smatra da ako nije bilo dilema o verodostojnosti svedoka, sudija za prethodni postupak je trebalo da na usmenoj raspravi zatraži razjašnjenja o navodima svedoka u vezi sa pitanjem sprovođenja i nadzora.¹³⁷

64. Prema izjašnjenju Veseljija, jedina preostala opasnost koja nije obuhvaćena uslovima koje bi odredio sudija za prethodni postupak predstavljale bi poruke Veseljiju i od Veseljija koje bi tajno preneli njegova supruga i deca. Međutim, Veselji kaže da ako takva mogućnost stvarno zabrinjava sudiju za prethodni postupak, trebalo je time neposredno da se pozabavi i razmotri da li su se mogla pronaći alternativna rešenja.¹³⁸

65. U svom odgovoru, tužilaštvo kaže da sudija za prethodni postupak nije počinio grešku zaključivši da nijedna predložena niti dodatna mera ne bi mogla sprečiti Veseljija da tajno komunicira sa svojom mrežom, zbog čega je pritvor jedini način da se zaista kontroliše taj rizik.¹³⁹ Pored toga, tužilaštvo smatra da je u svetlu zaključka

¹³⁵ Žalba, stav 47; replika, stavovi 2-3, 15-16.

¹³⁶ Replika, stavovi 4-14, 16.

¹³⁷ Replika, stav 16.

¹³⁸ Žalba, stav 46.

¹³⁹ Odgovor, stavovi 50-52.

sudije za prethodni postupak da nikakvi uslovi ne bi smanjili navedene opasnosti, spremnost policije Kosova da mere sprovodi potpuno nebitna, te shodno tome sudija za prethodni postupak nije pogrešio time što tu spremnost nije razmotrio.¹⁴⁰

2. Ocena panela Apelacionog suda

66. Osvrćući se prvo na pitanje usmene rasprave da bi se saslušali svedoci odbrane, panel podseća da ne postoji opšta obaveza održavanje usmene rasprave o pitanjima u vezi sa pritvorom, pošto sudija za prethodni postupak na osnovu svog diskrecionog prava može da odluči da usmena rasprava nije potrebna ako su informacije s kojim raspolaže dovoljne da donese obrazloženu odluku.¹⁴¹ Što se tiče konkretnog pitanja državnih garancija, panel podseća i na sudsku praksu MKSJ-a u skladu s kojom "nijedno pravilo ne nalaže pretresnom veću da održi raspravu pre donošenja odluke da državne ili lične garancije koje predlaže podnosilac zahteva nemaju veliku težinu, čak i ako podnosilac zahteva traži da se održi rasprava na kojoj bi ponudio i usmene garancije".¹⁴² Iako, kao što je već rečeno, sudska praksa MKSJ nije obavezujuća za ovaj panel, panel smatra da normativni okvir Specijalizovanih veća ne predviđa usmenu raspravu kada podnosilac zahteva traži da državne garancije dopuni usmenim uveravanjima. Posebno u ovom predmetu, u kome su strane u postupku podnele iscrpna pismena izjašnjenja potkrepljena pismenim državnim garancijama, panel konstatuje da sudija za prethodni postupak nije zloupotrebio svoje diskreciono pravo time što je odbio zahtev a da prethodno nije održao usmenu raspravu.

¹⁴⁰ Odgovor, stav 53.

¹⁴¹ MKSJ, Tužilac protiv Raševića i Todovića, IT-97-25/1-AR65.1, Odluka o interlokutornoj žalbi na odluku pretresnog veća o odbijanju zahteva Save Todovića za privremeno puštanje na slobodu, 7. oktobar 2005. (u daljem tekstu: odluka po žalbi Raševića i Todovića), stav 29; ICC, *Prosecutor v. Bemba et al.*, ICC-01/05-01/13-558, Judgment on the Appeal of Mr. Aimé Kilolo Musamba against the decision of Pre-Trial Chamber II of 14 March 2014 entitled "Decision on the 'Demande de mise en liberté provisoire de Maître Aimé Kilolo Musamba'", 11. juli 2014, stav 48; odluka o žalbi Gucatija, stav 77; odluka o žalbi Haradinaja, stav 41.

¹⁴² Odluka po žalbi Raševića i Todovića, stav 29.

67. Slično tome, panel smatra da sudija za prethodni postupak nije načinio grešku kada je naveo da ocena verodostojnosti izjava svedoka odbrane nije potrebna.¹⁴³ U toj napomeni sudije se ne iznosi mišljenje o argumentaciji iznetoj u podnescima niti o vrednosti garancija pruženih uz podnesak.¹⁴⁴

68. Panel se zatim osvrće na garancije policije Kosova o sprovođenju mera za privremeno puštanje na slobodu i na Veseljijev argument da nakon što je sudija za prethodni postupak prihvatio da bi se nadzorom od strane policije Kosova mogla umanjiti opasnost od bekstva, "nije bilo opravdano da on potom" dođe do suprotnog zaključka o opasnosti od ometanja pravde.¹⁴⁵ Panel primećuje da je obrazloženje sudije za prethodni postupak o oceni predloženih mera za smanjenje opasnosti od ometanja postupka relativno kratko, i pobijana odluka se ne poziva ni na kakve dokaze, to jest garancije policije Kosova koje je dostavio Veselji.¹⁴⁶ Isto važi i za ocenu sudije za prethodni postupak o predloženim merama u vezi sa opasnošću od bekstva.¹⁴⁷

69. Apelacioni panel podseća da je Veselji sudiji za prethodni postupak podneo "izjavu [...] u vidu mišljenja"¹⁴⁸ ministra pravde Kosova čiji relevantni deo glasi:

[...] po pitanju sposobnosti policije Kosova da sprovodi druge mere u slučaju da se izda sudski nalog o nekoj drugoj alternativnoj meri u skladu sa članom 41 Zakona, molim da imate u vidu da je ta obaveza

¹⁴³ Pobijana odluka, stav 63.

¹⁴⁴ Osim toga, panel napominje da zaključak da (dodatna) ocena o verodostojnosti datog dokaznog predmeta nije potrebna automatski ne znači i da se time zaključuje da je sadržaj dokaza pouzdan. V. ICC, *Prosecutor v. Lubanga*, ICC-01/04-01/06-3121-Red, Judgment on the Appeal of Mr Thomas Lubanga Dyilo against his conviction, 1. decembar 2014, stav 239; ICC, *Prosecutor v. Ntaganda*, ICC-01/04-02/06-2359, Judgment, 8. juli 2019, stav 53.

¹⁴⁵ Žalba, stav 47.

¹⁴⁶ Pobijana odluka, stav 59.

¹⁴⁷ Panel primećuje da, suprotno žalbenom navodu Veseljija, sudija za prethodni postupak takođe nije spomenuo garancije u kontekstu svog zaključka o umanjivanju opasnosti od bekstva. Međutim, to nije uticalo na njegovu odluku, jer je sudija za prethodni postupak ipak zaključio da bi predloženi uslovi umanjili opasnost od bekstva. V. pobijanu odluku, stav 58; contra žalba, stav 47.

¹⁴⁸ F00179/A09, Prilog 9 uz repliku odbrane na odgovor tužilaštva na zahtev za privremeno puštanje na slobodu Kadrija Veseljija, 13. januar 2021. (u daljem tekstu: prilog 9 uz repliku na zahtev za privremeno puštanje na slobodu), str. 1, fusnota 1.

policije zakonska obaveza predviđena relevantnim zakonom, i da je ta praksa na snazi od 2004.¹⁴⁹

70. Pored toga, Veselji je 9. januara 2021. prosledio imejl poruku od generalnog direktora policije Kosova, g. Mehmetija, adresiranu na g. Seljimija, koja glasi:

Potvrđujem da je policija Kosova rešena da ispuni sve zakonske obaveze u okviru naše nadležnosti i da je sposobna da izvrši sve zadatke/dužnosti koje budu zahtevali tužilaštvo ili sudovi (uključujući Specijalizovano tužilaštvo ili Specijalizovana veća Kosova). Nadzor nad sprovođenjem mera za privremeno puštanje na slobodu pre početka suđenja optuženih lica, čak i za najteža krivična dela, spada u naše uobičajene dužnosti u pogledu izvršavanja sudskih naloga na Kosovu, i mi tu dužnost redovno obavljamo.¹⁵⁰

71. Panel primećuje da iako državne garancije *moгу* biti značajan faktor u prilog zahteva za privremeno puštanje na slobodu, one nisu presudne i sudija za prethodni postupak je dužan da razmotri sve relevantne faktore koje bi jedan razuman sudija ili panel trebalo da razmotre pre donošenja odluke o privremenom puštanju na slobodu.¹⁵¹ Sudija za prethodni postupak ipak mora da oceni koliku će vrednost pridati tim garancijama, uzimajući u obzir okolnosti u ovom predmetu,¹⁵² kao i, naročito, uopštenu i isključivo deskriptivnu prirodu garancija koje je dostavila policija Kosova.

¹⁴⁹ Prilog 9 uz repliku na zahtev za privremeno puštanje na slobodu, str. 3.

¹⁵⁰ F00179/A11, Prilog 11 uz repliku odbrane na odgovor tužilaštva na zahtev za privremeno puštanje na slobodu Kadrija Veseljija, 13. januar 2021. (u daljem tekstu: prilog 11 uz repliku na zahtev za privremeno puštanje na slobodu), str. 1.

¹⁵¹ MKSJ, Tužilac protiv Mladića, IT-09-92-AR65.1, Javna redigovana verzija Odluke o interlokutornoj žalbi na odluku o hitnom zahtevu odbrane za privremeno puštanje na slobodu od 27. juna 2017, 30. juni 2017, stav 16; ICTR, *Prosecutor v. Karemera et al.*, ICTR-98-44-AR65, Decision on Matthieu Ndirumpatse's Appeal Against Trial Chamber's Decision Denying Provisional Release, 7 April 2009, stav 13; IRMCT, *Prosecutor v. Turinabo et al.*, MICT-18-116-PT, Decision on Dick Prudence Munyeshuli's Motion for Provisional Release to the United States of America, 8 februar 2019, str. 4.

¹⁵² MKSJ, Tužilac protiv Čermaka i Markača, IT-03-73-AR65.1, Odluka o interlokutornoj žalbi na odluku pretresnog veća o odbijanju zahteva za privremeno puštanje na slobodu, 2. decembar 2004, stav 31, gde se upućuje na MKSJ, Tužilac protiv Mrkšića, IT-95-13/1-AR65, Odluka o žalbi na odbijeni zahtev za privremeno puštanje na slobodu, 8. oktobar 2002. (u daljem tekstu: žalbena odluka u predmetu Mrkšić), stav 9.

72. Iako bi bilo bolje da se sudija za prethodni postupak izričito osvrnuo na relevantne aspekte državnih garancija na koje se Veselji poziva, kao i da je detaljnije objasnio zašto smatra da bi predložene mere mogle ublažiti opasnost od bekstva ali ne i opasnost od ometanja postupka, panel smatra da odluka nije do te mere neobrazložena da bi se zaključilo da sudija za prethodni postupak nije ispunio svoju obavezu da donese obrazloženu odluku.¹⁵³ Tumačeći obrazloženje u pobijanoj odluci, u kojoj su detaljno i iscrpno sažeti argumenti strana u postupku, dokazi na kojima je to zasnovano i konkretne garancije koje pružaju Ministarstvo pravde i Policija Kosova,¹⁵⁴ panel konstatuje da se može zaključiti da je prilikom ocenjivanja *kako* opasnosti od bekstva *tako i* opasnosti od ometanja postupka, sudija za prethodni postupak razmotrio državne garancije, iako nije izričito naveo te dokaze u obrazloženju odluke. U tom smislu, panel podseća da dok panel svakako mora da obrazloži na osnovu kojih relevantnih materijalnih faktora donosi odluku, nije dužan da navede svaki korak u postupku donošenja odluke niti da se izjasni o svakom podnesku.¹⁵⁵

73. Panel smatra da konstatacija sudije za prethodni postupak da se uslovi potrebni za smanjivanje opasnosti od ometanja pravde “ne mogu niti sprovesti niti nadzirati”¹⁵⁶ nije “u potpunoj suprotnosti”¹⁵⁷ sa garancijama policije Kosova. Premda se čini da nesporna opšta izjava policije Kosova da “je sposobna da izvrši sve zadatke/dužnosti koju budu zahtevali tužilaštvo ili sudovi (uključujući Specijalizovano tužilaštvo ili

¹⁵³ V. e.g. ICC, *Prosecutor v. Bemba et al.*, ICC-01/05-01/13-560, Judgment on the appeal of Mr. Jean-Jacques Mangenda Kabongo against the decision of Pre-Trial Chamber II of 17 March 2014 entitled “Decision on the ‘Requête de mise en liberté’ submitted by the Defence for Jean-Jacques Mangenda”, 11. juli 2014, stav 116.

¹⁵⁴ Pobijana odluka, stav 57, fusnota 129 gde se poziva na repliku na zahtev za privremeno puštanje na slobodu, stavovi 55-61; prilog 9 uz repliku na zahtev za privremeno puštanje na slobodu; F00179/A10, Prilog 10 uz repliku odbrane na odgovor tužilaštva na zahtev za privremeno puštanje na slobodu Kadrija Veseljija, 13. januar 2021; prilog 11 uz repliku na zahtev za privremeno puštanje na slobodu.

¹⁵⁵ MKSJ, Tužilac protiv Mladića, IT-09-92-AR73.6, Odluka o interlokutornoj žalbi na odluku po zahtevu odbrane za pravičan postupak i poštovanje pretpostavke nevinosti, 27. februar 2017, stav 25, gde se upućuje na ICTR, *Prosecutor v. Nyiramasuhuko et al.*, ICTR-98-42-A, Judgment, 14. decembar 2015, stav 105.

¹⁵⁶ Pobijana odluka, stav 59.

¹⁵⁷ Žalba, stav 40.

Specijalizovana veća)¹⁵⁸ ukazuje na to da bi policija Kosova imala kapacitete da nadzire i obezbedi *sve* propisane uslove, panel napominje da se te garancije u stvari odnose na to da se obezbedi prisustvo optuženog na suđenju i da se spreči njegovo bekstvo.¹⁵⁹ To se još može zaključiti i na osnovu činjenice da je u svom zahtevu za garancije od načelnika policije Kosova odbrana konkretno navela mogućnost nadziranja uslova za smanjenje opasnosti od bekstva.¹⁶⁰ Osim toga, u garancijama uopšte nema reči o sposobnosti kosovske policije da umani opasnost od ometanja sudskog postupka, između ostalog i putem praćenja komunikacija.

74. S obzirom na nedovoljno detaljnu formulaciju opštih garancija kosovske policije, njihovu neodređenu i uopštenu prirodu, usredsređenost na opasnost od bekstva i potpunog odsustva pojedinosti o merama za sprečavanje zabranjenih komunikacija, sudija za prethodni postupak je opravdano zaključio da opšte mere navedene u garancijama policije Kosova nisu dovoljne da otklone opasnost od ometanja. Pored toga, nije bilo neosnovan nalaz sudije za prethodni postupak da te opšte garancije ne obuhvataju i kompleksnu meru koja podrazumeva angažovanje znatnih resursa za neprekidno praćenje svih Veseljićevih privatnih komunikacija na način na koji se to nadzire u pritvorskom objektu Specijalizovanih veća, posebno u svetlu njegovog ranijeg zaključka o Veseljićevom istaknutom položaju i uticaju na bivše potčinjene i pristalice.¹⁶¹ Panel napominje da diskreciono pravo sudije za

¹⁵⁸ Prilog 11 uz repliku na zahtev za privremeno puštanje na slobodu, str. 1.

¹⁵⁹ Prilog 9 uz repliku na zahtev za privremeno puštanje na slobodu.

¹⁶⁰ Panel napominje da je Veseljićev branilac u zahtevu naveo: "Drugim rečima, ako sudija za prethodni postupak naloži da on treba da boravi na kućnoj adresi, 24 sata dnevno, da li policija Kosova raspolaže resursima da ispuni ovaj uslov." V. prilog 11 uz repliku na zahtev za privremeno puštanje na slobodu, str. 2.

¹⁶¹ Pobijana odluka, stavovi 39, 59. MKSJ konstatuje da "[...] 'značaj koji se pripisuje garancijama datim od strane neke vlade u velikoj meri zavisi od ličnih okolnosti podnosioca zahteva, i to naročito zbog položaja na kom je bio pre hapšenja.' Razlozi zbog kojih se razmatra prethodni položaj optuženog je mogućnost da on ili ona poseduje veoma dragocene informacije o vladi koja pruža garancije koje bi se mogle otkriti međunarodnom tribunalu razmatranje. Tako nešto bi moglo da demotiviše vladu da ispuni garancije o hapšenju optuženog nakon privremenog puštanja na slobodu, ako bi to bilo potrebno, da bi prisustvovao suđenju." V. MKSJ, Tužilac protiv Stanišića, IT-04-79-AR65.1, Odluka o interlokutornoj žalbi tužilaštva na privremeno puštanje na slobodu Miće Stanišića, 17. oktobar 2005,

prethodni postupak podrazumeva i pravo da zatraži razjašnjenja i izvođenje relevantnih dokaza pre nego što donese odluku, iako, kako je već ranije rečeno,¹⁶² nije obavezan da to učini.

75. Bez obzira na Veseljijevu tvrdnju da nije bio unapred obavešten o tome da je efikasnost ograničavanja komunikacija takođe jedno od pitanja o kome se trebalo izjasniti,¹⁶³ panel smatra da je Veselji znao da su predloženi uslovi trebalo da se odnose na sve opasnosti navedene u članu 41(6)(b)(i)-(iii) Zakona, uključujući opasnost od ometanja postupka.

76. Apelacioni panel konstatuje da Veselji nije pokazao da je sudija za prethodni postupak zloupotrebio svoje diskreciono pravo u oceni garancija policije Kosova i zaključku da se Veseljijeve komunikacije mogu *efikasno* ograničiti i nadzirati samo putem sistema za nadzor komunikacija u pritvorskom objektu Specijalizovanih veća. U skladu s tim, nije potrebno razmatrati Veseljijev dodatni argument o porukama koje bi mu krišom donosili njegova supruga i deca, jer on počiva na prihvatanju Veseljijevog argumenta da bi policija Kosova bila sposobna da nadzire sve druge vrste komunikacija.¹⁶⁴

77. S obzirom na gore navedeno, panel Apelacionog suda odbacuje Veseljijeve argumente u vezi sa pogrešnom ocenom predloženih uslova.

IV. DISPOZITIV

78. Iz navedenih razloga, panel Apelacionog suda:

ODBIJA žalbu u potpunosti; i

stav 17, gde se upućuje na Tužilac protiv Šainovića i Ojdanića, IT-99-37-AR65, Odluka o privremenom puštanju na slobodu, 30. oktobar 2002, stav 7; žalbena odluka u predmetu Mrkšić, stav 9.

¹⁶² V. gore, stav 66.

¹⁶³ V. žalbu, stav 42.

¹⁶⁴ Žalba, stav 46.

NALAŽE Veseljiju da dostavi javnu redigovanu verziju replike u roku od deset dana od prijema obaveštenja o ovoj odluci.

_____/potpis na originalu/_____

Sudija Mišel Pikar,
predsedavajući sudija

U petak, 30. aprila 2021.

U Hagu, Holandija